

PROGRAM USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU**TEMELJNI NAMEN IN CILJI USPOSABLJANJA ZA OCENJEVANJE NA VOZNIŠKEM IZPITU**

Kandidat za člana izpitne komisije se mora po tem programu usposobiti, da bo:

- znal strokovno in objektivno oceniti sposobnost kandidatov za voznike motornih vozil za varno vožnjo,
- zelo dobro obvladal vožnjo motornih vozil tistih kategorij za katere bo ocenjeval kandidate na vozniškem izpitu,
- znal pravilno oceniti varnost in dinamičnost vožnje kandidata za voznika motornih vozil,
- znal pravilno oceniti odnos kandidata za voznika motornih vozil do drugih udeležencev v prometu ter okolja
- znal pravilno in natančno prepoznati različne situacije v prometu in predvideti njihove verjetne posledice,
- razvil ustrezen ocenjevalni in retorični nastop,
- razvil primerne osebnostne karakteristike ocenjevalca na vozniškem izpitu,
- razvil celostno gledanje na vožnjo,
- znal izvesti celovit ocenjevalni nastop člana izpitne komisije in
- znal pravilno podati in argumentirati oceno na vozniškem izpitu.

SPLOŠNI TEORETIČNI DEL (ZA KATEGORIJU B1, B)			
VSEBINA	NALOGE	CILJI	
Ocenjevanje spoštovanja predpisov o varnosti cestnega prometa in prepoznavanje dejavnikov tveganja	Obravnava kriterijev ocenjevanja ob nespoštovanju oziroma kršitvah: <ul style="list-style-type: none"> - pogojev, omejitev in prepovedi za vožnjo motornih vozil, - načel cestnega prometa, - prometnih znakov in označb ter njihovega pomena; - splošnih prometnih pravil in pravila prednosti ter nevarnosti oziroma posledic, ki nastanejo zaradi neupoštevanja prometnih pravil obravnava posebnih svetlobnih in zvočnih signalov, ki 	Kandidat za člana izpitne komisije: <ul style="list-style-type: none"> - obvlada predpise o varnosti cestnega prometa in zna strokovno oceniti njihovo kršitev oziroma nespoštovanje, - pozna vsebino posameznih predpisov, ki urejajo varnost cestnega prometa - pozna pravila in načela cestnega prometa; - zna obrazložiti posledice neupoštevanja cestnoprometnih predpisov in drugih dejavnikov, - pozna temeljne pojme s področja cestnoprometne zakonodaje, 	8 ur

	<p>označujejo vozila s prednostjo in vozila za spremstvo,</p> <ul style="list-style-type: none"> - znakov in odredb, ki jih dajejo pooblaščen osebe za urejanje cestnega prometa, - omejitev hitrosti ter razlogov za njihovo spoštovanje, - varnega prevažanja tovora in oseb; - vpliva zaznavanja, presoje in odločanja na rekreacijski čas; - presoje, pomena in spoštovanja varnostne razdalje med vozili; - dejavnikov tveganja pri vožnji v različnih pogojih na cesti (spremembe v odvisnosti od vremena in časa); - sprememb v obnašanju pri vožnji zaradi vpliva alkohola, mamil in zdravil, duševnega stanja in utrujenosti; - motečih dejavnikov, ki odvrtačajo pozornost voznika od vožnje. 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna razdelitev prometnih znakov in označb, njihov pomen in razloge za njihovo postavitve; zna pojasniti pomen in dolžnosti ravnanja voznika ob posameznih znakih in odredbah, ki jih dajejo pooblaščen osebe za urejanje cestnega prometa, - zna pojasniti razloge za omejitev hitrosti na posameznih odsekih cest; - zna brez napak pravilno izpolniti naključno izbrano testno polo; - zna presoditi primernost varnostne razdalje in utemeljiti, če je ta razdalja neprimerna; - zna utemeljiti neustreznost prilagoditve vožnje glede na vremenske razmere in razmere na cestišču; - pozna nevarnosti sprememb v obnašanju pri vožnji zaradi uživanja psihoaktivnih substanc in zna naje opozoriti; - se zna izogniti motečim dejavnikom, ki odvrtačajo pozornost voznika od vožnje in zna nanje opozoriti. 	
<p>Predpisi o opravljanju voziškega izpita in izdaji voziških dovoljenj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava pogojev za vpis v šolo vožnje ter načina usposabljanja; - obravnava pogojev za opravljanje voziškega izpita; - obravnava pogojev za izdajo voziškega dovoljenja; - obravnava pogojev za udeležbo v prometu; - obravnava obsega pravic posameznika do vožnje, ki jih izkazuje izdano voziško dovoljenje (glede na kategorijo, zdravstvene omejitve, administrativne in druge predpisane omejitve); - obravnava ukrepov in sankcij v zvezi s pravico posameznika do vožnje, ter pristojnosti organov za njihovo izrekanje; - obravnava pogojev, za ponovno pridobitev pravice do vožnje po izrečenem ukrepu ali 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna organizacijo dela in način usposabljanja kandidatov za voznike motornih vozil, - pozna pogoje za pristop k opravljanju voziškega izpita, - pozna pogoje za izdajo in podaljšanje voziškega dovoljenja - zna pojasniti katera vozila sme voznik voziti glede na kategorije za katere mu je izdano voziško dovoljenje - pozna organe, ki izrekajo ukrepe in sankcije zoper voznika, ter zna obrazložiti posledice izrečenih sankcij in ukrepov - pozna pogoje za ponovno pridobitev pravice do vožnje po izrečenem ukrepu ali sankciji 	<p>3 ure</p>

	sankciji;		
Teorija in tehnika ocenjevanja na vozniškem izpitu	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava teorije in tehnike ocenjevanja, - vodenje in potek vozniškega izpita, - upoštevanje okoliščin pri načrtovanju relacije vožnje, - obravnava elementov ocenjevanja, - kriteriji za ocenjevanje varne vožnje, - pravilno in natančno prepoznavanje nevarnih situacij v prometu in predvidevanje njihovih verjetnih posledic, - način ocenjevanja ekološko varčne vožnje, - ocenjevanje znanja, spretnosti in obnašanja. 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna način ocenjevanja na vozniškem izpitu, - pozna način vodenja na vozniškem izpitu in potek njegovega izvajanja, - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata, - pozna kriterije ocenjevanja na vozniškem izpitu, - predvideva ter prepozna nevarne situacije v prometu - zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa, - zna upoštevati kriterije za ocenjevanje ekološko varčnega načina vožnje, - zna pravično in objektivno oceniti znanje, spretnost in obnašanje voznika ter odnos voznika do drugih udeležencev prometa. 	15 ur
Osnove psihologije z načeli etike in filozofije vožnje v cestnem prometu	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava prometne kulture ter pomena odnosa in pazljivosti do drugih uporabnikov cest - obravnava osnov psihologije - opredelitev in obravnava sposobnosti in motivacije za vožnjo - obravnava medsebojnih odnosov udeležencev v prometu - obravnava dejavnikov tveganja, povezanih s pomanjkanjem izkušenj drugih uporabnikov cest; - najranljivejše kategorije uporabnikov, kot so otroci, pešci, kolesarji in težje gibljivi ljudje; 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna osnove prometne psihologije in načela etike s filozofijo vožnje v cestnem prometu - prepozna sposobnosti voznika (fizične, senzorne, psihomotorične, mentalne) in jih zna oceniti; - zna presoditi primernost odnosa voznika do drugih udeležencev v cestnem prometu, še posebej do najranljivejše kategorije udeležencev 	5 ur
Poznavanje motornih vozil in cest ter vožnja v odnosu do okolja	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava osnov zgradbe vozil in funkcionalnosti posameznih sestavnih delov na varno vožnjo; - obravnava in odkrivanje najpogostejših napak pri krmiljenju, zavornih sistemih, pnevmatikah, svetilkah in žarometih, vzvratnih ogledalih, vetrobranskem steklu in brisalcih, izpušnem sistemu, varnostnih pasovih in zvočnih opozorilnih naprav - obravnava pravilne rabe varnostnih pasov, 	<ul style="list-style-type: none"> - pozna osnovno zgradbo vozil in funkcionalnost posameznih delov za zagotavljanje varne vožnje - pozna najpogostejše napake na posameznih delih vozila in zna preveriti njihovo delovanje, - pozna naprave za aktivno in pasivno zagotavljanje varnosti ter način njihove uporabe; - pozna dejavnike za zagotavljanje zmerne porabe goriva in omejitev emisij onesnaževalcev okolja - zna pojasniti pogoje za udeležbo vozila v cestnem 	4 ure

	<ul style="list-style-type: none"> - naslonjal za glavo in varnostne opreme za otroka - obravnava ustrezne rabe zvočnih opozorilnih naprav - obravnava dejavnikov za zagotavljanje zmerne porabe goriva in omejitev emisij onesnaževalcev okolja; - tehnični pregled motornih in priklopnih vozil; - obravnava pogojev za registracijo motornih in priklopnih vozil - obravnava pogojev za izdajo prometnega dovoljenja in določanje njegove veljavnosti - obravnava pogojev, ki vplivajo na zavorno razdaljo in sposobnost oprijemanja cestišča v različnih vremenskih pogojih v odvisnosti od stanja cestišča; - obravnava najpomembnejših načel glede varnostnih ukrepov pri stopanju iz vozila; - obravnavanje lastnosti različnih vrst cest in z njimi povezane zakonske zahteve; <p>obravnava tveganj, ki nastanejo pri premikih in vožnji različnih vrst vozil in zaradi različnih vidnih polj</p>	<ul style="list-style-type: none"> - promet; - zna oceniti zavorno razdaljo glede na različno stanje cestišča in različne vremenske pogoje - zna oceniti stopnjo tveganja pri premikih z vozilom glede na vrsto ceste, vozilo in vidno polje - pozna zakonodajo, ki ureja delitev javnih cest zna opisati njihovo klasifikacijo - pozna tehnične elemente cest in njihov vpliv na varnost prometa 	
<p>Osnove komuniciranja člana izpitne komisije</p>	<ul style="list-style-type: none"> - pojem komunikacije oziroma sporazumevanja - načini komunikacije oziroma oblike sporazumevanja - obvladovanje strokovnih izrazov z lastnega poklicnega področja - orodja za zagotavljanje sproščene in ustvarjalne komunikacije v skupini - govorno-slušna komunikacija - slišanje in poslušanje - oblike verbalnih in neverbalnih sporočil - vizualni nastop z obvladovanjem telesa (drža telesa, mimika obraza, gibi rok) - načini premagovanja ovir pri komuniciranju - izvedba predstavitve oziroma seznanitve 	<ul style="list-style-type: none"> - zna vzpostaviti stik s kandidatom za voznika motornih vozil - pozna strokovne izraze in jih zna razložiti - zna izraziti mnenja, stališča, razpoloženja in želje - zna razločiti med bistvom in podrobnostmi; - zna komunicirati na način, da ublaži strah pred opravljanjem izpita - zna jasno in nedvoumno usmerjati kandidata za voznika na izpitni vožnji - zna jasno in nedvoumno podati oceno izpita 	<p>5 ur</p>

POSEBNE VSEBINE TEORETIČNEGA DELA ZA KATEGORIJO A

VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJE N IZVEDBI VSEBINE
<p>Posebnosti vožnje vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v prometu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava ravnanj na katera mora biti pozoren ocenjevalec pri ocenjevanju kandidata za voznika motornih vozil kategorij AM, A1, A2 in A, - obravnava mehaničnih vidikov v zvezi s prometno varnostjo z dodatno pozornostjo stikal za ustavitev v sili, nivoju olja v motorju, svetilkah, žarometih, zvočnih in opozorilnih naprav, kontrolnih luči na armaturni plošči, stanje pnevmatik, krmilnega mehanizma in verige - obravnava namena uporabe zaščitnih potrebščin, kot so rokavice, zaščitna oblačila, motoristični škornji oziroma drugo zaščitno obuvanje in zaščitna čelada - obravnava slabše vidnosti voznikov motornih koles za druge uporabnike cest - obravnava dejavnikov večjega tveganja, ki nastanejo zaradi različnih pogojev na cesti - obravnava delovanja sil na vozilo pri vožnji v zavojih - obravnava vodenja vozila (naravnost, v zavojih – različni slogi vožnje) - obravnava izbire pravilnega načina zaviranja v nevarnosti glede na vrsto zavornega sistema vozila (z in brez ABS). 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna usmeriti pozornost na ravnanja kandidata za voznika, ki so bistvena za varno udeležbo v prometu s kolesom z motorjem in z motornim kolesom in oceno vožnje - pozna posebnosti vozila in njihov vpliv na varno udeležbo v prometu - pozna namen uporabe zaščitnih potrebščin in zna utemeljiti njihovo uporabo - je seznanjen z večjim tveganjem pri vožnji vozila in pozna ukrepe za njegovo zmanjšanje - pozna delovanje fizikalnih sil na vožnjo vozila - pozna prednosti in slabosti različnih stilov vožnje. 	<p>20 ur</p>

POSEBNE VSEBINE TEORETIČNEGA DELA ZA KATEGORIJE C1, C, D1, D, BE, C1E, CE, D1E IN DE

VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJE N IZVEDBI VSEBINE
<p>Posebnosti vožnje vozila, ki vplivajo na varno udeležbo v prometu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - obravnava ravnanj na katera mora biti pozoren ocenjevalec pri ocenjevanju kandidata za voznika motornih vozil kategorije za ocenjevanje katere se usposablja (C1 in C ali D1 in D ali BE ali C1E in CE ali D1E in DE), - obravnava pravil o času vožnje in postankih - obravnava predpisanih počitkov (pred pričetkom vožnje in med njo) - obravnava uporabe nadzorne naprave za kontrolo dela voznika in gibanja vozila v cestnem prometu - obravnava pravil glede na vrsto prevoza blaga ali potnikov - obravnava predpisanih dokumentov o vozilu in transportnih dokumentih, potrebnih za domači in mednarodni prevoz blaga in potnikov - obravnava ravnanja v primeru prometne nesreče, ki jih je treba sprejeti po nesreči ali podobnem dogodku, vključno z ukrepanjem v sili (evakuacija potnikov in osnovno znanje prve pomoči): - obravnava varnostnih ukrepov, ki jih je treba sprejeti med odstranjevanjem in zamenjavo koles - obravnava pravil o masi in dimenzijah vozil - obravnava vidnega polja, ki je ovirano zaradi lastnosti vozil - obravnava posebnosti zaradi konstrukcije in delovanja motorjev z notranjim izgorevanjem, tekočin (npr. motorno olje, hladilna tekočina, tekočin za hidravlične mehanizme, tekočini za pranje vetrobranskega stekla), sistema izgorevanja goriva, 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna usmeriti pozornost na ravnanja kandidata za voznika, ki so bistvena za varno udeležbo v prometu z motornim vozilom kategorije za katero se usposablja in oceno vožnje, - Pozna predpise o času vožnje, odmorih in počitkih mobilnih delavcev - pozna predpise, ki veljajo za prevoz posameznih vrst blaga oziroma potnikov - pozna dokumente, ki so predpisani za prevoz potnikov in blaga v domačem in mednarodnem prometu - pozna obveznosti ravnanja v primeru prometne nesreče, - pozna pravila o masi in dimenzijah vozil - je seznanjen z večjim tveganjem pri vožnji vozila in pozna ukrepe za njegovo zmanjšanje - pozna posebnosti vozila gleda na njihovo konstrukcijo - je seznanjen z načinom vzdrževanja posameznih delov vozila 	<p>20 ur</p>

	<p>električnega sistema, sistema vžiga, prenosa (sklopke, menjalnika itd.)</p> <ul style="list-style-type: none">- obravnava vzdrževanja vozil (redno vzdrževanje, podmazovanje in zaščita pred zmrzovanjem)- obravnava montaže in pravilne uporabe pnevmatik ter skrbi zanje- obravnava načina delovanja in vzdrževanja servo sistemov za zaviranje in krmiljenje, ter o uporabi sistema pri blokiranju koles- obravnava pomena preventivnega vzdrževanja vozil in potrebnih tekočih popravil- obravnava delovanja in vzdrževanja sistema sklopk (samo kategorije C, D, CE in DE)- obravnava varnostnih dejavnikov glede obremenitve vozil - nadzor tovora (nalaganje in pričvrstitev), težave z različnimi vrstami tovora (npr. tekočine, viseči tovari...), natovarjanje in raztovarjanje blaga in uporaba opreme za natovarjanje (samo za kategorije C in CE)- voznikovi odgovornosti glede prevoza potnikov; udobje in varnost potnikov, prevoz otrok (samo kategorije D in DE)- obravnava voznikove odgovornosti glede prevzema, prevoza in dobave blaga v skladu z dogovorjenimi pogoji (samo kategorije C in CE).		
--	--	--	--

PRAKTIČNI DEL ZA KATEGORIJU B			
VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJE N IZVEDBI VSEBINE
Vožnja vozila	<ul style="list-style-type: none"> - Določitev relacije vožnje - Vožnja motornega vozila (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) v prometu - Analiza vožnje 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine, ki jih mora pri načrtovanju poti upoštevati, - zna izvesti vse operacije z motornim vozilom, katerih namen je uspešna in varna vožnja v skladu s prometnimi pravili, okoliščinami na cesti in v prometu, in v skladu s prometno etiko, - zna opredeliti kritične situacije, ki so nastale med vožnjo in navesti razloge za svoje ravnanje v teh situacijah 	5X2 uri
Izvedba elementov preizkusa spretnosti z vozilom	Prikaz izvedbe vseh elementov preizkusa spretnosti z vozilom (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) na neprometni površini	<ul style="list-style-type: none"> - se zna pripraviti na izvedbo in izvesti vse elemente preizkusa spretnosti z vozilom, ki se preizkušajo na vozniškem izpitu za posamezno kategorijo. 	10 ur
Spremljanje izpitne vožnje	Spremljanje izpitne vožnje z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - se v praksi seznaniti z ocenjevanjem na izpitni vožnji 	20 ur
Ocenjevanje izpitne vožnje	Simulacija izpitne vožnje (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - zna sprejeti kandidata za voznika motornih vozil in preveriti listine, ki jih mora pred pričetkom izvedbe praktičnega dela vozniškega izpita, - zna pojasniti kandidatu način vodenja in poteka izpita, - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata - zna jasno in nedvoumno voditi kandidata za voznika motornih vozil - zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa, - zna oceniti vožnjo kandidata za voznika motornih vozil 	10 ur

		<ul style="list-style-type: none">- zna jasno podati oceno in jo utemeljiti glede na varnost vožnje, dinamičnost vožnje, zavedanje kandidata o tveganjih, predvidevanje in izogibanje nevarni situaciji.	
--	--	--	--

PRAKTIČNI DEL ZA KATEGORIJE A, C, CE, D, DE

VSEBINA	NALOGE	CILJI	ČAS NAMENJEN IZVEDBI VSEBINE
Vožnja vozila	<ul style="list-style-type: none"> - Določitev relacije vožnje - Vožnja motornega vozila (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) v prometu - Analiza vožnje 	<p>Kandidat za člana izpitne komisije:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine, ki jih mora pri načrtovanju poti upoštevati, - zna izvesti vse operacije z motornim vozilom, katerih namen je uspešna in varna vožnja v skladu s prometnimi pravili, okoliščinami na cesti in v prometu, in v skladu s prometno etiko, - zna opredeliti kritične situacije, ki so nastale med vožnjo in navesti razloge za svoje ravnanje v teh situacijah 	4X2 uri
Izvedba elementov preizkusa spretnosti z vozilom	Prikaz izvedbe vseh elementov preizkusa spretnosti z vozilom (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja) na neprometni površini	<ul style="list-style-type: none"> - se zna pripraviti na izvedbo in izvesti vse elemente preizkusa spretnosti z vozilom, ki se preizkušajo na voziškem izpitu za posamezno kategorijo. 	5 ur
Spremljanje izpitne vožnje ¹	Spremljanje izpitne vožnje z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - se v praksi seznaniti z ocenjevanjem na izpitni vožnji 	7 ur
Ocenjevanje izpitne vožnje	Simulacija izpitne vožnje (z vozilom kategorije za katero se kandidat za člana izpitne komisije usposablja)	<ul style="list-style-type: none"> - zna sprejeti kandidata za voznika motornih vozil in preveriti listine, ki jih mora pred pričetkom izvedbe praktičnega dela voziškega izpita, - zna pojasniti kandidatu način vodenja in poteka izpita, - zna načrtovati relacijo vožnje glede na čas vožnje in druge okoliščine tako, da je omogočen ustrezen preizkus znanja in spretnosti kandidata, - zna jasno in nedvoumno voditi kandidata za voznika motornih vozil, - zna predvidevati ravnanje kandidata in ga usmeriti tako, da ne ogroža varnosti prometa, 	5 ur

		<ul style="list-style-type: none">- zna oceniti vožnjo kandidata za voznika motornih vozil- zna jasno podati oceno in jo utemeljiti glede na varnost vožnje, dinamičnost vožnje, zavedanje kandidata o tveganjih, predvidevanje in izogibanje nevarni situaciji.	
--	--	---	--

¹ Če zaradi konstrukcije vozila ni mogoče izvajati vsebine "Spremljanje izpitne vožnje" kandidata za člana izpitne komisije za ocenjevanje na voziškem izpitu C in CE kategorije, se usposabljanje izvaja z ocenjevanjem simulirane izpitne vožnje. Na enak način se lahko usposablja tudi kandidat za člana izpitne komisije za ocenjevanje na voziškem izpitu D in DE kategorije.